

Hoekje van de Tema Tieker (45)

Johann Vandenhaute

Postzegelboekjes zijn graaggeziene postale elementen die we volledig kunnen opnemen in onze verzameling. Vele landen hebben gedurende jaren postzegels in boekjes verkocht aan het loket of in automaten in het postkantoor. Van bij het begin werden vele postzegelboekjes verkocht met reclame op de kaft of op de binnenkant van de kaft of met blaadjes ingevoegd of met tabs waar publiciteit op staat. Elke vierkante cm werd benut om betaalde publiciteit te plaatsen. Laten we het even hebben over de postzegelboekjes in onze lage landen tot 1950. Na 1950 viel de publiciteit weg en was er zelfs een tiental jaar geen enkele uitgifte van postzegelboekjes. Hierna begon de periode van het moderne postzegelboekje.

Het postzegelboekje is ondertussen erg begeerd zowel bij de traditionele filatelist als ook de thematische verzamelaar. Postzegelboekjes in perfecte staat zijn schaars en haast onvindbaar, en erger, eveneens haast onbetaalbaar geworden. Op veilingen wordt de prijs nog opgedreven omdat ze slechts zeer sporadisch worden aangeboden. En de economische wet van 'veel vraag' drijft de prijs omhoog.

De postzegelboekjes tot 1950 waren alleen aan de loketten van het postkantoor te verkrijgen en worden ook loketboekjes genoemd. Een postzegelboekje bestaat over het algemeen uit een setje van postzegels, al of niet van dezelfde waarde die uit één gedrukt vel worden samengesteld. Deze worden over het algemeen afhankelijk van de waarde voorzien van een kartonnen kaft en/of geniet, geplakt of met ringen geperst samengesteld. Dit laatste gebeurt enkel in Nederland. En zoals hierboven reeds aangegeven zijn alle oudere zegels van deze boekjes zeer waardevol en vrij zeldzaam.

Niet alle postzegelboekjes uit de beginperiode (Nederland startte in 1902, België in 1907) hebben reclame op de kaft achteraan of aan de binnenkant van de kaft. In veilingen wordt soms enkel de voorzijde getoond en geïdentificeerd met hun catalogusnummer. Zowel in België als Nederland worden de boekjes apart gecatalogeerd in een of andere gespecialiseerde catalogus. In België kennen we "De officiële catalogus van postzegelboekjes 1907-1978". Wanneer we de Belgische catalogus raadplegen, dan zien we een eenvoudige nummering gebaseerd op de inhoud met de postzegels en de kleuruittgaven van de kaft - hier eenvoudig benoemd omdat bij nader onderzoek blijkt dat er ontelbare varianten van elk nummer bestaan.

Laten we hier als voorbeeld postzegelboekje 15b nemen.

Nr. 15b rode kaft met zwarte tekst 50 x 10c

Le Zoute (Knocke-sur-Mer) - elektrische tram

Jamet, Buffereau et Cie - boekhouding industrie en landbouw

La Royale Belge - verzekeringen en ongevallen

Banque Centrale Gantoise - de Gentse centrale bank

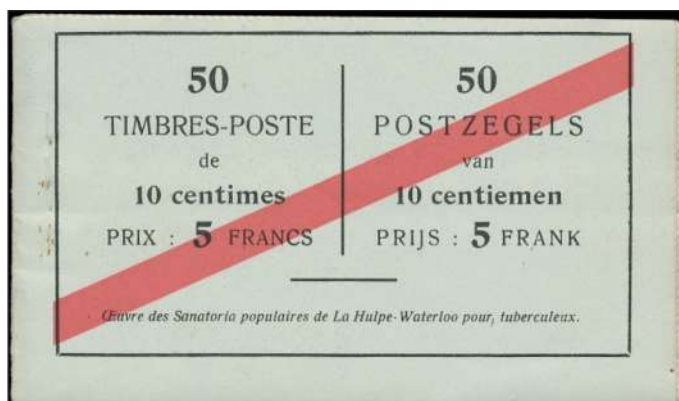

L'Oxypathor - geneeskunde (kwakzalverij)

Wat stel je vast ondanks het catalogusnummer 15b? Hier zie je, ondanks eenzelfde catalogusnummer, 5 verschillende reclames op de achterzijde van de kaft. Naast het nietje staat een getal uit vier cijfers: (van boven naar onder, links naar rechts) 1014, 1004, 1011, 1015, 1012. Ik heb tot op heden geen volledige lijst gezien met alle nummers die bestaan en de gerelateerde reclame. Iemand wel? Welke nummers bestaan er nog?

Mijn bedenking is dat als je ooit eens nummer 15b hebt bekeken in een veiling en je denkt 'oh, nummer 15b past niet in mijn thema' en je concludeert dus 'daar moet ik niet meer naar kijken'. Dan kan het zijn dat je iets voor je thema misloopt.

Is dit een alleenstaand feit enkel voor dit postzegelboekje met zulke varianten? Neen... Ook bij postzegelboekje nr. 13 bestaan verschillende varianten, maar zonder een identificatienummer. Ook niet handig. Het postzegelboekje nr. 6 (officieel uitgegeven 16 maart 1912) met groene omslag en zwarte tekst en een rode diagonale dwarsstreep. De inhoud bestaat uit 5 panelen van 10 postzegels van Leopold II met lange baard (10c – karmijn). Dit postzegelboekje kent deze varianten ook met een andere variant.

Delhaize - "De Leeuw": supérieure chocolade

Chocolade CIDA

Wat stellen we vast bij boekje nr. 6? De buitenkant, zowel vooraan als achteraan, lijken identiek. De binnenkant bevat verschillende reclames, alsook de binnenblaadjes met reclame. Op de achterzijde staat onderaan links een nummering: 28l. en 25b. Dus ook hier bestaan verschillende varianten die te onderscheiden zijn door een bizarre nummering. Indien jullie afbeeldingen hebben met andere nummeringen, dan ontvang ik die graag. Ik ben reeds enige tijd bezig met deze informatie te verzamelen zodat ik ze in de toekomst kan tonen op onze website van Themaphila.

Bestaan deze varianten eveneens bij postzegelboekjes in Nederland? Het is me in ieder geval niet bekend. Maar daarom zijn deze boekjes niet minder spectaculair. Hier de inhoud van boekje nr 19A.

In een later 'Hoekje van de Tema Ticker' kunnen we nog eens een rondje oude postzegelboekjes 'showen'. Want er zijn nog vele mooie attractieve boekjes die zeker uw verzameling opwaarderen. Hiernaast een voorbeeldje uit mijn verzameling 'computers'. Enig idee waarom deze in mijn computerverzameling is opgenomen? Je mag me steeds een mailtje sturen... (vandenhaute.johann@skynet.be)

